

BILAGA

HANDIKAPPLAN

TJÖRNS KOMMUN

2007–2010

INNEHÅLLSFÖRTECKNING BILAGOR

Bilaga 1

Frågeformulär vid intervjuer/fokusgrupper	3
---	---

Bilaga 2

Källförteckning över rådslag, fokusgrupper och intervjuer	4
--	---

Bilaga 3

Utdrag från några av fokusgrupperna och intervjuerna	6
--	---

Bilaga 4

FN:s 22 standardregler	12
------------------------	----

Bilaga 5

Beskrivning av w3c-standard	15
-----------------------------	----

Bilaga 6

Sammanställning remissvar	16
---------------------------	----

BILAGA I

Frågeformulär vid intervjuer och fokusgrupper

1. Vad är viktigt för att funktionshindrade ska ha ett gott liv i Tjörns kommun?

2. Vad har gjorts i er verksamhet de sista åren?

3. Tjörns kommuns offentliga lokaler och allmänna platser ska vara tillgängliga för människor med funktionsnedsättning.

- Vilken plan har er verksamhet kring tillgänglighet just nu?
- Av dessa insatser, vilka är mest prioriterade?
- Vilka möjligheter har ni i framtiden att göra insatser inom området?

4. Information såväl skriftligt som muntligt ska vara tydlig och begriplig samt anpassad till målgruppens möjlighet att tillgodogöra sig information. Information om funktionshindrades rättigheter ska vara lätt-tillgänglig och enkelt och klart uttryckt.

- Hur anser ni att information ska hanteras eventuellt förbättras i er verksamhet?

5. Tjörns kommun ska anpassa arbetsmiljön och tillhandahålla utrustning som möjliggör för personer med funktionsnedsättning att utföra sina arbetsuppgifter.

- Vad anser ni vara väsentligt för att uppfylla denna målsättning?

6. Tjörns kommun ska utifrån ett helhetsperspektiv bidra till att öka kunskapen om funktionshinder och medverka till att på ett positivt sätt synliggöra människor med funktionsnedsättning. Vidare ska Tjörns kommun utifrån ett helhetsperspektiv bidra till att öka kunskapen om enkelt avhjälpna hinder.

- Vad anser ni vara väsentligt för att uppfylla denna målsättning?

7. Vilka åtgärder anser du/ni ska betonas i handikapplan för Tjörns kommun?

BILAGA 2

Källförteckning över rådslag, fokusgrupper, intervjuer

- Intervju 30 januari, Kristina Axelsson, fritidskonsulent, kultur- och fritidsförvaltningen
- Rådslag 8 februari, Tjörns Handikappråd
- Fokusgrupp 15 februari, plan- och projektenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen
- Rådslag 20 februari, Tjörns kommunala pensionärsråd
- Intervju 21 februari, Ann-Louise Svensson, webmaster, Tjörns kommun
- Fokusgrupp 3 mars, arbetsplatsträff, biblioteket
- Intervju 3 mars, Lars Eriksson, förvaltningschef, teknik- och serviceförvaltningen
- Intervju 8 mars, Britta Malmberg, förvaltningschef, kultur- och fritidsförvaltningen
- Intervju 9 mars, Maria Bäckersten, kultursamordnare
- Intervju 14 mars, Mats Ehn, skärgårdsutvecklare
- Intervju 16 mars, Urban Nilsson, byggnadsinspektör
- Intervju 17 mars, Birgitta Rutgersson, samordnare seniorsäkerhet
- Fokusgrupp 20 mars, socialförvaltningens ledningsgrupp
- Fokusgrupp 21 mars, särskilda omsorgens ledningsgrupp
- Fokusgrupp 21 mars, arbetsplatsträff, medborgarkontoret
- Fokusgrupp 22 mars, arbetsplatsträff, särskolan
- Fokusgrupp 23 mars, miljöavdelningen, samhällsbyggnadsförvaltningen
- Intervju 23 mars, Gun Pettersson, medicinskt ansvarig sjuksköterska, socialförvaltningen
- Intervju 27 mars, Anette Forsberg och Annika Johansson socialmedicinska mottagningen, socialförvaltningen
- Intervju 29 mars, Jane Stare, arbetslivsenheten
- Intervju 30 mars, Helena Engblom, personligt ombud, socialförvaltningen
- Intervju 31 mars, Mattias Fransson, Tjörns Bostads AB
- Fokusgrupp 4 april, Resurscentrum
- Intervju 4 april, Johan Stein, personalavdelningen
- Intervju 18 april, Marie Louise Eriksson, kultur- och fritidsförvaltningen
- Fokusgrupp 18 april, arbetslag komvux, gymnasie- och vuxenförvaltningen
- Intervju 18 april, Inger Lundberg, biståndet, socialförvaltningen
- Fokusgrupp 24 april, Kommunrehab
- Rådslag 22 maj, Tjörns folkhälsoråd

BILAGA 3

Utdrag från några av fokusgrupperna och intervjuerna

Fokusgrupp, arbetsplatsträff, biblioteket:

Vid Tjörns bibliotek sker idag ett brett samarbete med kommuninvånare som har olika former av funktionshinder. Mycket uppskattat är "Boken kommer" som innebär att böcker transporteras ut till invånare, som inte har möjlighet att besöka biblioteket. Välkänd är även den läs och skrivhörna som finns vid huvudbiblioteket i Skärhamn. Verksamheten vänder sig till synskadade, dyslektiker, afatiker, rörelsehindrade och begåvningshandikappade. Vid läs- och skrivhörnan kan besökare till exempel få hjälp med att förstora text och bild, få sidor på Internet upplästa, läsa och skriva ut punktskrift samt få tillgång till dator med bland annat ordbehandlingsprogrammet Word, Internet och olika träningsprogram. Biblioteket samverkar även brett med skolan. Till exempel kommer särskilda undervisningsgrupper till biblioteket för att få hjälp med läsning och annan kunskapsinhämtning. För att förstärka arbetet med funktionshinder krävs en återkommande dialog mellan mål mot resurser.

Fokusgrupp, socialförvaltningens ledningsgrupp:

Vid framtagandet av handikapplanen ska Tjörns handikappföreningar göras delaktiga i ett så tidigt skede som möjligt. Till exempel kan handikappföreningarna delta vid olika styrgruppsmöten. Vidare betonades vikten av att i handikapplanen belysa LSS-verksamheten samt utveckla definitionerna för psykiskt funktionshinder och tillgänglighet. Begreppet tillgänglighet har en bredare dimension än bara fysisk tillgänglighet. Ledningsgruppen föreslog även att olika fokusgrupper ska genomföras med olika aktörer inom socialtjänsten som personal inom särskilda omsorgen och äldreomsorgen. Detta kan ses som ett led att skapa en samsyn kring olika begrepp, till exempel psykiskt funktionshinder.

För att integrera och förankra en handikapplan utifrån ett helhetsperspektiv presenterades idén att bilda en arbetsgrupp bestående av representanter från kommunens samtliga förvaltningar.

En så kallad Agenda 22-grupp skulle få i uppdrag att planera, samordna och följa upp arbetet utifrån Tjörns handikapplan. Vidare betonades att olika aktörer ska ha möjlighet att framföra sina synpunkter.

Fokusgrupp vid särskilda omsorgens ledningsgrupp:

Vid mötet betonades att tillgänglighet är ett prioriterat område i den kommande handikapplanen. Det kan handla om tillgänglighet till fritids- och kulturaktiviteter, men även tillgänglighet till offentliga lokaler, exempelvis kommunhuset i Skärhamn. En återkommande synpunkt var behovet av att utveckla det kommunala handikapprådet. Det finns en risk att vissa handikappföreningar tar stor plats på bekostnad av andra. Att handikappföreningar som representerar psykiskt funktionshinder görs delaktiga är av stor betydelse.

Handikappaspekten ska ingå som en naturlig del i den kommunala planerings- och beslutsprocessen, därför poängterades att socialförvaltningen ska tillfrågas i ett så tidigt skede som möjligt. Efter planens framtagande är det viktigt att planen sprids via kommunens egen hemsida och tidningen Vi på Tjörn samt genom olika utåtriktade insatser. Handikapplanen bör även göras tillgänglig för den breda allmänheten via en mer lättillgänglig version. Kommunens informationsavdelning är en viktig aktör i detta arbete.

Vid mötet beslöts även att utse ett språkrör från särskilda omsorgen som fick i uppdrag att samla ihop idéer och synpunkter från personalen.

Fokusgrupp, arbetsplatsträff, särskolan på Tjörn:

Kommunens särskola, skolår 1-9 (10), är placerad på enheten Häggvullskolan/Fridas Hage. Den obligatoriska särskolan är uppdelad i två former, grundsärskolan och träningskolan. Särskoleklasserna är ofta svåra att gruppera, eleverna är spridda i åldrar och graden av funktionshinder varierar stort. Arbetslaget betonade behovet av att öka kunskapen och medvetenheten kring funktionshinder bland allmänhet, föräldrar och skolpersonal. Ett inriktningsmål i handikapplanen bör vara att Tjörns kommun ska informera och öka kunskapen om särskolan som skolform. Beträffande avsnittet

”Avgränsningar” bör det formuleras om. Förslagsvis ska det stå: ”Planen ska inte ta upp hur insatser på individuell nivå ska utformas. Däremot handlar planen om att kommunen ska informera om de rättigheter som människor med funktionshinder har. Handikapplanen ska belysa medborgares rättighet att lämna synpunkter, klagomål och om samverkan med handikappföreningar.”

När det gäller föreslagna åtgärder kring handikappbadplatser måste formuleringen förtydligas. Redan idag finns flera handikappanpassade badplatser på Tjörn. Vidare föreslogs att beskrivning av w3c-standard ska finnas som en bilaga. Barn- och utbildningsförvaltningen skriver för närvarande en ny skolplan, som bör samordnas med handikapplanen.

Vid mötet presenterades en rad olika konkreta insatser. För det första utbudet av kommunens fritidsaktiviteter bland funktionshindrade måste genomlysas och utvecklas. Att förbättra unga funktionshindrades möjlighet till eget boende i Tjörns kommun är också en utmaning. Ett tredje förslag var att tillsammans med Akvarellmuseet utveckla en formverkstad för funktionshindrade.

Fokusgrupp, Resurscentrum:

Resurscentrum är en central stödenhet i Tjörns kommun inom barn- och utbildningsförvaltningen, som utvecklades för ca tio år sedan. Visionen vid starten var att öka det gemensamma kunnandet genom att samla olika specialistkompetenser som skolskötorskor, kuratorer, skolpsykolog och specialpedagog under samma tak. Resurscentrums målsättning är att alla barn och ungdomar inom Tjörns kommun ska få den hjälp och det stöd de har behov av under sin förskole- och skoltid oavsett vilken förskola eller skola de tillhör.

En återkommande reflektion är att utvecklandet av resurscentrum har lett till en unik samverkan som underlättat ett gemensamt förhållningssätt bland Tjörns skolor. En styrka är även strukturen, där samordnaren ingår i rektorernas ledningsgrupp och att personalen har skolchefen som sin chef. Samtidigt finns ett behov att träffas oftare och att fördjupa samverkan. En önskan är att få ytterligare resurser för att arbeta mer förebyggande och ge fler elever bättre hjälp.

För att utveckla verksamheten beskriver personalen ”ett andra steg”, som skulle innebära en utvecklad och förstärkt samverkan med externa aktörer som individ- och familjomsorgen, barn och ungdomspsykiatri, neuropsykiatriskt team och habiliteringen.

Målsättningen måste vara att ett barns eller ungdomars intresse aldrig får åsidosättas på grund av att skilda huvudmän har olika verksamhets- och kostnadsansvar. Utmaningen är att få alla olika aktörer, som finns runt en elev och familj, att se sin funktion och uppleva ett sammanhang.

Till handikapplanens avslutande tiopunktsprogram föreslogs två punkter:

- Sett till barn och ungdomars hälsa är det av hög prioritet att Tjörns skolor kartlägger och utvecklar strategier för olika förebyggande insatser kring funktionshinder.
- När det gäller olika former av funktionshinder bland olika åldersgrupper ska Tjörns kommun verka för en effektiv samverkan inom den egna organisationen, men även gentemot olika externa aktörer.

Fokusgrupp, vuxenutbildningen vid utbildningscentrum Tjörn:

Utbildningscentrum Tjörn, UCT är en övergripande organisation för gymnasie-, vuxen- och uppdragsutbildning inom Tjörns kommun. Fokusgruppen genomfördes vid vuxenutbildningens arbetslag, som poängterade att studier är en viktig insats för att ge funktionshindrade möjlighet till arbete och sysselsättning. Gruppen återkom till behovet av utvecklad samverkan med försäkringskassan och arbetsförmedlingen. Ett konkret exempel är svårigheterna att studera för en person som får ersättning från försäkringskassan. När det gäller den kommunala samverkan skulle man önska en politisk viljeinriktning som betonade utökad samverkan med arbetslivsenheten.

Vid skolan sker idag ett brett arbete med funktionshindrade. Det pedagogiska rummet vänder sig till vuxna elever som har svårt för att läsa, skriva och räkna. Undervisningen sker både enskilt och i små grupper med specialutbildade lärare. På UCT finns också de praktiska programmen som är en fortsättning på det individuella programmet, vilket är till för de elever som på gymnasiet behöver mycket stöd. En nyhet är att det även finns företagsförlagd utbildning för vuxna. Vuxenutbildningen innehåller också sär vux, som är en lagstadgad rättighet. Skolformen riktar sig till elever som gått ur särskolan och som saknar en del av de grundläggande färdigheter som skoltiden erbjöd.

Att skolan kontinuerligt arbetar med ökad medvetenhet bland elever och personal är en viktig faktor. Beträffande åtgärder kring enkla hinder bör skolans fysiska miljö genomlysas regelbundet. Ett av skolkaféerna drivs idag av särskilda omsorgen med hjälp av personer med funktionshinder, något som skapat en bra stämning på skolan och även ökat förståelsen.

Ett problem som lärare kan uppmärksamma är att elever med funktionshinder inte tar till vara sina rättigheter. En orsak kan vara att man inte vill vara till besvär.

Vid skolan tas återkommande emot anställda i Tjörns kommun, som av olika anledningar är sjukskrivna. Orsakerna kan vara både fysiska eller psykiska funktionshinder. Tanken är bra, men för att det ska fungera krävs en central återkoppling och stöd till kontaktpersonen vid arbetsplatsen. Dels för att tydliggöra ansvar, men även för att den sjukskrivne på bästa möjliga sätt ska lotsas genom systemet.

Fokusgrupp, Kommunrehab:

Kommunrehab, består av flera verksamheter, som exempelvis erbjuder arbetsterapi och sjukgymnastik, utprovning, ordination och träning med hjälpmedel, samt bedömning inför bostadsanpassning. Personalen betonade att undersökningen som görs vid bostadsanpassning styrs av befintliga lagar. Det är en förenkling att säga, som det står skrivet i förslaget till handikapplan, att brukaren ska ha inflytande så att individuella behov tillgodoses. Beträffande det inledda projektet kring seniorsäkerhet och de kommande utbildningsinsatserna, är det viktigt att fånga den kompetens som finns inom den kommunala hälso- och sjukvården. Kommunläkaren har bred kompetens inom detta område, vilket borde spridas till flera personalgrupper och allmänheten. Exempelvis kan övermedicinering leda till yrsel och fallolyckor. Vidare är kompetensen bland arbetsterapeuterna en viktig resurs när kommunen i och olika sammanhang genomför bostadsanpassning. Att som andra kommuner satsa på en "Fixar-Malte" är en intressant tanke.

När det gäller strokepatienters situation finns det behov av en logoped i Tjörns kommun. Vid kommunrehab kommer man att följa det försöksprojekt som pågår i Ale och Kungälv kommuner. Ett andra konkret förslag är att genomlysas och undersöka hur fotvården bland diabetiker kan förbättras. Möjligheten till regelbunden fotvård och ortopediska skor kan förebygga allvarliga framtida problem bland diabetiker. Området kring apoteket upplever personalen som angeläget att åtgärda. Till exempel finns brister i passagen till själva apoteket. Förslaget att minska eller ta bort logotypen på kommunens bilar tycker kommunrehab är bra. Det kan vara ett litet problem för politiker och chefer, men för den enskilde kan det vara en avgörande orsak att avstå från hjälp. I handikapplanen står att de flesta förslagen ska finansieras inom ram. För att planen ska bli realistisk måste detta diskuteras och framför allt måste de olika förslagen prioriteras.

Intervju, samordnare, seniorsäkerhet:

Under hösten 2005 har Tjörns kommun inlett ett arbete kring äldres säkerhet. Ambitionen med föreslagna insatser är att inledda ett långsiktigt arbete kring äldres säkerhet i Tjörns kommun. Målsättningen ska uppnås genom följande prestationsmål:

- Utökad samverkan med pensionärsföreningarna kring förebyggande aktiviteter som studiecirklar, föreläsningar och hembesök
- Förbättrad samverkan med primärvården kring rådgivning i samband med besök hos läkare och distriktsköterska
- Genomförande av fortbildning tillsammans med hemtjänstens och kommunrehab personal kring praktiskt skadeförebyggande arbete
- Fortsatt satsning på fysisk aktivitet på recept
- Utökad samverkan med Tjörns bostadsbolag kring skadeförebyggande insatser
- Förbättrad olycksfallsregistrering vid vårdcentral och sjukhus

En utsedd samordnare har fått avsatt tid i sin tjänst att koordinera arbetet. Det är av stor vikt att säkerställa en långsiktig satsning för att effektivt samordna olika skadeförebyggande insatser.

Intervju, fritidskonsulent, särskilda omsorgers fritidsverksamhet:

Fritid med omsorg är en verksamhet som lyder under LSS. Verksamheten vänder sig till barn och ungdom på särskolan samt vuxna inom daglig verksamhet. Idag bedrivs exempelvis följande verksamheter:

- Kompisklubb och öppen fritidsgårdsverksamhet för högstadies- och gymnasieelever.
- Träffendans från 15 år och uppåt
- Musikgrupp Athene i samverkan med Stenungsund och Orust
- Dag- och semesterresor för vuxna
- Lägrverksamhet för ungdomar

Verksamheten bygger på en aktiv samverkan mellan en rad olika aktörer som skolan, föräldrar, föreningsliv och fritidsledare. Det finns oftast många hinder som kan hindra en person att delta olika aktiviteter. För att skapa ett välkomnande klimat är tillit och förtroende avgörande. Relationen till den funktionshindrades närmaste omgivning är också av stor betydelse.

Utifrån de förutsättningar som finns ska fritidsgårdarna vara tillgängliga och ha ett utbud anpassat för funktionshindrade ungdomar. Dessutom är det av stor vikt att befintlig personal har kompetens och specifik kunskap att möta människor med intellektuellt funktionshinder.

Vidare bör kommunens fritidsaktivitet bland funktionshindrade regelbundet ses över utifrån behov och "tidsanda". Till exempel finns ett behov att samordna och utveckla mötesplatser kring fysisk aktivitet, motion och dans. Ett prioriterat område är också att förbättra tillgängligheten av informationen kring olika fritidsaktiviteter med en lättläst och tydlig länk med bilder, exempelvis via kommunens hemsida.

Intervju, personligt ombud:

Det personliga ombudet hjälper människor med funktionshinder att få stöd och service efter behov, egna önskemål och utifrån lagstadgade rättigheter. Ombudet arbetar för människor som har behov av vård, stöd och service av socialtjänst, primärvård, psykiatri, försäkringskassa och andra myndigheter. Via det personliga ombudet kan psykiskt funktionshindrade få råd, stöd och samhällsinformation och lotsas rätt i systemet.

Vid kommunens olika insatser för psykiskt funktionshindrade är brukarperspektivet en central utgångspunkt. Ytterligare en synpunkt som kom fram vid samtalet var att tillgängligheten vid öppna psykiatriska mottagningen i Stenungsund bör genomlysas. En vision som det personliga ombudet uttryckte var att Tjörnska utveckla sitt arbete med att ta tillvara olika frivilliga krafter. Vidare betonades att den grupp människor som det personliga ombudet möter, ofta har begränsade ekonomiska resurser, vilket leder till att olika rättigheter kan bli för kostnadskrävande. I Tjörns kommun har psykiskt funktionshindrade – som är berättigade boendestöd – möjligheten att åka med kommunens bilar. Ett konkret förslag är att boendestödets bilar inte är märkta med kommunens logotyp, eftersom några av de psykiskt funktionshindrade kan uppleva detta som skamligt och pinsamt.

BILAGA 4

FN:s 22 standardregler

1. Ökad medvetenhet

Samhället bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med.

2. Medicinsk vård och behandling

Samhället bör ansvara för att effektiv medicinsk vård och behandling finns tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.

3. Rehabilitering

Samhället bör se till att rehabilitering erbjuds för människor med funktionsnedsättning för att kunna uppnå och behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga.

4. Stöd och service

Samhället bör garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till att personer med funktionsnedsättning kan bli mer oberoende i det dagliga livet och utöva sina rättigheter.

5. Tillgänglighet

Samhället bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har, skall staten

- a) införa handlingsprogram som gör den fysiska miljön tillgänglig för dem och
- b) se till att de får tillgång till information och möjlighet till kommunikation.

6. Utbildning

Samhället bör erkänna principen om lika möjligheter till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De bör se till att sådan utbildning är en integrerad del av den ordinarie utbildningen.

7. Arbete

Samhället bör erkänna principen att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättning så att de skall kunna utnyttja sina mänskliga rättigheter, särskilt rätten till arbete. Såväl på landsbygden som i städerna måste de ha lika möjligheter till produktivt och inkomstbringande arbete.

8. Ekonomisk och social trygghet

Samhället är ansvarigt för att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och tillräckliga inkomster.

9. Familjeliv och personlig integritet

Samhället bör främja möjligheten för människor med funktionshinder att leva familjeliv. De bör främja deras rätt till personlig integritet och se till att lagar inte diskriminerar människor med funktionsnedsättning när det gäller sexuella relationer, äktenskap och föräldraskap.

10. Kultur

Samhället skall se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor.

11. Rekreation och fysisk aktivitet

Samhället skall vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjligheter till rekreation och idrott som andra.

12. Religion

Samhället skall uppmuntra åtgärder som syftar till att skapa jämlika möjligheter för människor med funktionsnedsättning att utöva sin religion.

13. Kunskap och forskning

Samhället tar det yttersta ansvaret för att kunskap om levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättning samlas in och sprids och också för att stöd ges till forskning på alla områden, inklusive det som är till hinder i deras liv.

14. Policy och planering

Samhället skall se till att handikappaspekterna beaktas i alla relevanta policysammanhang och i planering på riksnivå.

15. Lagstiftning

Samhället har ansvaret för att det skapas en rättslig grund för åtgärder som leder till delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning.

16. Ekonomisk politik

Samhället har det ekonomiska ansvaret för nationella handlingsprogram och åtgärder som skall tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

17. Samordning

Samhället är ansvarigt för att nationella samordningskommittéer eller liknande organ inrättas, som säkerställer att handikappfrågor samordnas.

18. Handikapporganisationer

Samhället bör erkänna handikapporganisationers rätt att representera människor med funktionsnedsättning på riks-, regional och lokal nivå. Samhället bör också erkänna handikapporganisationernas rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor.

19. Personalutbildning

Samhället är ansvarigt för att det på alla nivåer finns lämplig utbildning för all personal som deltar i planeringen och genomförandet av program och service för människor med funktionsnedsättning.

20. Granskning och uppföljning

Samhället är ansvarigt för fortlöpande granskning och utvärdering av nationella program och tjänster för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

21. Tekniskt och ekonomiskt samarbete

Stater, både industri- och utvecklingsländer, har ett ansvar för att tillsammans förbättra levnadsförhållandena för personer med funktionsnedsättning i utvecklingsländerna.

22. Internationellt samarbete

Samhället skall delta aktivt i internationellt samarbete när det gäller åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet.

BILAGA 5

Beskrivning w3c standard

World wide-konsortiets (W3C) uppdrag är att skapa en internationell webbstandard. W3C:s mål är att se till att webben når sin fulla potential, vilket görs genom att utveckla specifikationer, riktlinjer, programvara och verktyg.

På hemsidan <http://www.funkanu.se> har man utifrån w3c-standard tagit fram en checklista, när det gäller råd för ökad tillgänglighet. Checklistan är tänkt som en inspirationskälla och igångsättare. En viktig utgångspunkt är att sätta sig in i användarens situation, ta hjälp av sina närmaste och använda sunt förnuft.

- Komplettera dina texter med bra bilder. Var noga med att de är meningsbärande och märk upp dem på rätt sätt. Prova också att ta bort text.

- Be en elev i årskurs fyra förklara innehållet på en godtycklig sida på din webbplats (är språket begripligt?).

- Välj och följ aktuella standarder uppsatta av W3C med omsorg.
- Be din inte alls datavana pappa/mamma/granne utföra en uppgift på din webbplats utan hjälp utifrån (är strukturen begriplig?).

- Följ etablerade konventioner på webben (alltså sätt att förstå) hellre än att försöka lära användaren något nytt och unikt för just din webbplats.

- Använd relativa mått för att definiera textstorlekar.

- Läs länkarna på webbplatsen – bara själva länktextern (kommer användaren att förstå vart länken leder?).

- Skriv ut webbplatsen i svart-vitt och be någon som inte sett den förut peka ut alla länkar.

- Navigera enbart med hjälp av tangentbordet.

- Surfa med mobiltelefonen på din webbplats!

BILAGA 6

Sammanställning Remissvar

Synskadades riksförbund:

Synskadades riksförbund menar att texten ska korrigeras under kapitel 1.4 Riktlinjer för en tillgänglig kommun. Förslag på text böra vara: ”En person med synskada ska kunna få sitt brevsvaret eller blankett på storstilat, hörbart media och punktskrift.”

Svenska Psoriasisförbundet:

Representanter från svenska psoriasisförbundet tycker att planen är omfattande och informativ. Beträffande typsnitt ska det vara större och möjligen med ytterligare ett halvt radavstånd.

Reumatikerföreningen på Tjörn:

Reumatikerföreningen på Tjörn påpekar att planen är bra. Generellt när det gäller situationen för funktionshindrade på Tjörn bör möjligheten till stöd och information förbättras för dem som har ett mindre form av handikapp. Olika rättighetslagstiftningar ger personer med mer omfattande funktionshinder goda möjligheter till stöd, däremot kan stödet för personer med mindre form av handikapp, som sagt, vara bristande.

Kommunala pensionärsrådet:

Önskemål finns att förbättra möjligheten för handikappade att komma i båt, genom att exempelvis handikapp parkeringsplatser, ramp samt eventuellt en transportabel lift i närheten av båthamn. Vidare påpekar kommunala pensionärsrådet att reklamskyltar som sitter på trottoarer hindrar framfart för synskadade och rullstolsburna. I övrigt har de inget att framföra angående handikapplanen.

Samhällsbyggnadsnämnden:

Vid samhällsbyggnadsförvaltningens möte den 9 oktober bedömdes att planen var väl formulerad och utgick från ett helhetsperspektiv. För att få ett ”levande” dokument, där målsättningarna realiserar är det av hög prioritet att ansvarsfördelningen tydliggörs. Samhällsbyggnadsnämnden beslöt att godkänna förslaget till handikapplan, samt att tydliggörande av ansvarsfördelningen finns med som en punkt vid sammanställningen av remissvaren.

Socialnämnden:

Vid socialnämndens möte den 27 september godkändes förslaget till Handikapplan.

Barn- och utbildningsnämnden:

Inför barn och utbildningsnämndens möte den 5 oktober fick enhetsansvariga, elevråd och fackliga representanter planförslaget för yttrande. Förvaltningscheferna lämnade in ett planförslag för yttrande med följande förslag till korrigeringar. Under följande förslag föreslås att lägga till gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen som ansvariga: kap 6.3 förslag 9, kap 6.4 förslag 1, 6.4 kap förslag 2, 6.4 förslag 3, kap 6.4 förslag 6, kap 6.7 förslag 6. Under kapitel 6.7 och förslag 7 ska barn och utbildningsförvaltningen tas bort som ansvariga.

När det gäller kapitel 6.4 och förslag 4 som handlar om inrättande av en enhet för familjebehandling påpekas, att detta bara till viss del ryms inom befintlig budgetram. Kapitel 6.4 och förslag 5 kring formverkstad för funktionshindrade ryms inte inom befintliga budgetramar. Vidare föreslås att i det avslutande programmet ska en tionde punkt läggas till: ”Tjörns kommun ska verka för gemensam kompetensutveckling som syftar till samsyn och gemensam värdegrund kring funktionshinder och delaktighet.”

Beträffande texten i bilaga 3 ska texten under rubriken ”Fokusgrupp, vuxenutbildningen vid utbildningscentrum Tjörn” korrigeras. Förslag till korrigeringar antogs vid barn- och utbildningsnämndens möte den 5 oktober.

Teknik- och servicenämnden:

Att ställa sig bakom förvaltningens synpunkter enligt nedan på föreslagen handikapplan för Tjörns kommun och överlämnar dessa till kommunledningen.

6.1 Ökad medvetenhet

Förslag 2: Teknik- och servicenämnden anser att teknik – och serviceförvaltningen inte bör vara ansvarig.

Förslag 5: Kostnaden för genomförande av utbildningsinsatser för Tjörns vägföreningar anser teknik- och servicenämnden bör bekostas av respektive vägförening.

6.3 Tillgänglighet

Förslag 2,4 och 7: Teknik- och servicenämnden anser att teknik- och serviceförvaltningen inte kan anse vara ansvarig för dessa förslag. Teknik- och serviceförvaltningen är en utförarorganisation.

6.5 Arbeta

Förslag 1: Teknik- och servicenämnden anser att arbetslivsenheten (ALE) inte bör påföras detta ansvar.

6.8 Policy och planering

Förslag 3: Teknik- och servicenämnden anser att teknik- och serviceförvaltningen inte kan vara ansvarig för handikappaspekten vid projektering av olika byggnader.

Teknik- och servicenämnden antar att utredarna i arbetet med framtagande av Handikapplan för Tjörns kommun har avsett att det är den tidigare fastighetsavdelningen som avses där förslag på ansvarig för de olika projekten har lagts ut på Teknik- och serviceförvaltningen.

Tidigare fastighetsavdelning ingår inte i Teknik- och serviceförvaltningen utan sorterar numera under Tjörns Bostads AB.

Tjörns Bostads AB:

Den miljonen som kommunen tagit fram för att höja tillgängligheten i allmänna lokaler för handikappade är ett investeringsanslag. Handikapplanen redovisar inte de ökade driftkostnader som uppstår i samband med åtgärdsinvesteringarna. Exempel på ökade kostnader kan vara serviceavtal, drift- och underhåll på eller orsakade av dessa investeringar. Ökade driftkostnader hyresregleras gentemot verksamheten.

Sidan 22, förslag 7: Ansvarig för tillgängligheten vid kommunhuset måste vara fastighetsägaren Tjörns Bostads AB och ej teknik- och service. Medborgarkontor, kommunledning och kultur- och fritidsförvaltningarna är verksamheter i kommunhuset på samma sätt som övriga verksamheter i kommunala lokaler.

Alla anpassningsåtgärder i kommunala lokaler skall samordnas genom Tjörns Bostads AB som också förvaltar investeringsanslaget på 1 miljon.

I bilagan till handikapplanen presenteras Mattias Fransson i felaktig förvaltning. Mattias Fransson representerar Tjörns Bostads AB/Fastighetsavdelningen som förvaltar kommunala lokaler.

Protkollsutdrag kommer att sändas så snart justering är gjord till kommunkansliet.

Kultur- och fritidsnämnden:

Handikapplanen behandlades vid kultur och fritidsnämndens möte den 30 oktober. Nämnden tycker att det är positivt att kommunen tagit fram en handikapplan, men vill att följande punkter ska beaktas:

- Det är mycket positivt med en Läs- och skrivhörna på Skärhamns bibliotek för människor med läs- och skrivsvårigheter. Kultur- och fritidsnämnden vill att det satsas på en liknande verksamhet på Häggvallsbiblioteket, eftersom det i området finns skolor som riktar sig till barn och ungdomar med läs- och skrivsvårigheter.
- I samband med byggandet av rörelsepromenaden i Kållekärr bör även andra, befintliga slingor i kommunen handikappanpassas, till exempel på Åstol.
- Framtiden för Boken kommer verksamheten bör utredas.
- De tekniska hjälpmedel som finns för att förenkla för funktionshindrade ska tydliggöras och alltid användas. Detta gäller till exempel hörselslingor i kommunens lokaler.

Styrgruppens förslag till beslutsunderlag 061024:

Handikapplanens styrgrupp träffades för ett avslutande möte 061024, där de olika remissvaren diskuterades. Styrgruppen föreslår att de korrigeringar som Synskadades Riksförbund, Svenska Psoriasisförbundet samt Reumatikerförbundet önskat i respektive remissvar införs i handikapplanen. I föreliggande beslutsunderlag är ändringarna gjorda.

Det kommunala pensionärsrådet nämner en rad konkreta åtgärder som man önskar ska komma till stånd i Tjörns kommun. För att kunna arbeta aktivt med den fysiska tillgängligheten föreslår styrgruppen att Tjörns kommun tar fram en tillgänglighetsguide liknande den som finns i Orusts kommun. I föreliggande beslutsunderlag är inga ändringar gjorda

Samhällsbyggnadsnämnden menar att ansvarsfördelningen för de förslag till åtgärder som presenteras i planen bör preciseras. I föreliggande beslutsunderlag är inga ändringar gjorda då styrgruppen anser att ansvarsfördelningen samt uppföljningsrutiner anges tydligt.

Barn- och utbildningsnämndens förslag att lägga till gymnasie- och utbildningsförvaltningen som ansvarig på ett antal punkter, samt att ta bort barn- och utbildningsförvaltningen som ansvarig i förslag 7 under kapitel 6-7 Dessa förändringar är gjorda i föreliggande beslutsunderlag.

Angående förslag 4 under kapitel 6.4 föreslår styrgruppen att nämndens påpekande bör tydliggöras av kommunstyrelsen utifrån följande frågeställningar: Ska förslaget ingå i handikapplanen samt, om så beslutas, hur ska det finansieras?

Angående förslag 5 under samma kapitel, som berör riktade insatser vid Akvarellmuseet, föreslår styrgruppen att museet undersöker möjligheterna att inom det befintliga bidraget från kommunen finansiera den tilltänkta verksamheten. I föreliggande beslutsunderlag är inga ändringar gjorda gällande de två närmast ovanstående punkterna.

I teknik- och servicenämndens remissvar anser styrgruppen, att kommunstyrelsen bör tydliggöra att samtliga förvaltningar är delaktiga i handikapplanen. När det gäller olika utbildningsinsatser föreslår styrgruppen att även teknik- och serviceförvaltningen ingår.

Beträffande förslag 2 och 7 under kapitel 6.3 samt förslag 3 under 6.8 anser styrgruppen att kommunstyrelsen bör klargöra rollfördelningen mellan teknik- och serviceförvaltningen och Tjörns Bostads AB.

Angående förslag 4 under kapitel 6.3 anser styrgruppen att kommunstyrelsen bör klargöra rollfördelningen mellan teknik- och serviceförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Angående förslag 1 under kapitel 6.5 föreslår styrgruppen att förslaget kvarstår oförändrat. I föreliggande beslutsunderlag är inga ändringar gjorda

Beträffande Tjörns Bostads AB:s remissvar föreslår styrgruppen att kommunstyrelsen tydliggör rollfördelningen mellan TBAB och teknik- och serviceförvaltningen, exempelvis när det gäller kommunhuset i Skärhamn. I föreliggande beslutsunderlag är ändringen i övrigt gjord.

Styrgruppen för handikapplanen föreslår att handikapplanen görs tillgänglig i en lättläst version.

